

31.5.2017

Oikeusministeriö
Lainvalmisteluosasto

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI OIKEUDENKÄYNNISTÄ HALLINTOASIOISSA JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Suomen Kiinteistöliitto ry (Kiinteistöliitto/Suomen Kiinteistöliitto) kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi liittyen hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Suomen Kiinteistöliitosta

Kiinteistöliitto on kiinteistönomistajien edunvalvoja ja kiinteistöalan asiantuntijaorganisaatio. Kiinteistöliittoon kuuluu 23 alueellista kiinteistöyhdistystä, joiden jäsenkunta muodostuu pääasiallisesti asunto-osakeyhtiöistä. Kiinteistöliiton jäsenistöön kuuluu myös vuokralatoyhtiöitä. Alueellisten kiinteistöyhdistysten jäsenistöön kuuluu yhteensä noin 26 000 asunto- tai kiinteistöosakeyhtiötä.

Lisäksi Kiinteistöliittoon kuuluu Suomen Vuokranantajat ry, jossa on jäseninä yli 10 000 yksityishenkilöä tai muuta tahoa, jotka vuokraavat asuin- ja liikehuoneistojaan asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöissä.

Jäsenkuntamme piiriin kuuluu arviolta noin 2 miljoonaa suomalaista.

Esityksen pääasiallinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa. Uudella lailla kumottaisiin voimassa oleva hallintolainkäyttölaki. Lisäksi ehdotetaan muutoksia 50 lakiin niissä olevien viittaussäännösten johdosta.

Uudessa laissa säädettäisiin hallintoasioita koskevasta oikeudenkäynnistä nykyistä täsmällisemmin ja informatiivisemmin. Esityksessä otettaisiin huomioon muussa lainsäädännössä tapahtuneet muutokset ja muut uudistustarpeet.

Ehdotetun yleislain mukaan hallintopäätöksestä saisi valittaa hallintotuomioistuimeen riippumatta päätöksentekijän organisatorisesta asemasta. Toimivalta antaa väliaikaisia turvaamismääräyksiä hallintolainkäyttöasioissa siirrettäisiin kokonaisuudessaan hallintotuomioistuimille. Hallintotuomioistuimen päätös voitaisiin nykyistä useammin antaa tiedoksi tavallisena tiedoksiantona todisteellisen asemasta.

31.5.2017

Ehdotetussa laissa säädettäisiin mahdollisuudesta suulliseen valmisteluun, tarkastuksen tekemiseen ja eri hallinto-oikeuksissa vireillä olevan asiakokonaisuuden yhdistämiseen käsiteltäväksi samassa hallinto-oikeudessa.

Laissa korostettaisiin nykyistä enemmän päätöksen tehneen hallintoviranomaisen velvollisuuksia asian selvittämisessä. Todistelua koskeviin säännöksiin sisällytettäisiin säännökset itsekriminointisuojaan. Lakiin sisältyisi myös säännös siitä, että uuden lisäselvityksen toimittamista voidaan rajoittaa asettamalla määräaika, jonka jälkeen toimitetun selvityksen hallintotuomioistuin voi jättää huomioon ottamatta.

Merkittävä muutos voimassa olevaan sääntelyyn olisi, että haettaessa muutosta hallinto-oikeuden päätökseen korkeimmalta hallinto-oikeudelta muutoksenhaku edellyttäisi lähtökohtaisesti valituslupaa. Myös hallintopäätöksen tehneellä viranomaisella olisi mahdollisuus valittaa hallinto-oikeuden päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen valitusluvalla, jos hallinto-oikeus on muuttanut viranomaisen päätöstä tai kumonnut sen.

Ylimääräisessä muutoksenhaussa yhdistettäisiin kanteluperusteet purkuperusteisiin ja luovuttaisiin kantelusta itsenäisenä ylimääräisenä muutoksenhakukeinona.

Lisäksi viittauksia oikeudenkäymiskaareen ja hallintolakiin vähennettäisiin ottamalla viittaussäännösten sijaan nimenomaiset säännökset uuteen lakiin.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan noin kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Kiinteistöliiton lausunto

Yleisiä huomioita

Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman mukaan hallituksen tavoitteena on sujuvoittaa lupa- ja valitusprosessit ja antaa niitä koskeva palvelulupaus. Hallitusohjelman liitteen 4 mukaan viranomaiskäsitellylle annetaan kaavoitusprosessissa, mukaan lukien YVA, sitovat käsittelyajat. Rakentamista ja ympäristöä koskevissa kaikissa asioissa valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttää valitusluvan saamista. Hallitusohjelman mukaan valituslupapäätöksen saamiselle asetetaan sitova määräaika.

Kiinteistöliitto pitää erittäin tärkeänä hallitusohjelmaan kirjattujen tavoitteiden saavuttamista.

Tavoitteiden saavuttamiseksi toimintatapojen ministerityöryhmä on 29.5.2017 antanut lupa- ja valitusprosesseja koskevan palvelulupauksen, jossa korostuu lupa- ja valitusprosessien asiakaslähtöisyys. Myös tuomioistuimille on jatkossakin taattava edellytykset käsitellä valitusasiat ilman aiheetonta viivytystä.

31.5.2017

Kiinteistöliitto pitää ehdotusta korvata hallintolainkäyttölaki kokonaan uudella lailla (laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa) perusteltuna ja lakiehdotuksen sisällöllisiä ratkaisuja pääosiltaan hyvinä.

Hallintoprosessi sinällään muodostaa oman prosessilajinsa riita- ja rikosprosessin rinnalla. Lainkäyttö ja tuomioistuinlaitos muodostavat kuitenkin oikeusjärjestelmässämme kokonaisuuden, jossa voidaan pitää perusteltuna, että oikeudenkäyntimenettelyille asetetaan samankaltaisia tavoitteita ja perusvaatimuksia. Kiinteistöliitto pitää erittäin tärkeänä, että hallintoprosessin menettelysäännöksiä kehitetään huomioiden yleisiä tuomioistuimia koskeva vastaava sääntely ja sen kehityssuunnat.

Kiinteistöliitto pitää välttämättömänä myös sitä, että hallintotuomioistuinten menettelytavat ovat yhdenmukaiset. Hallintolainkäyttölain yleispiirteinen sääntely on valitettavasti mahdollistanut säännösten tulkitsemisen ja soveltamisen eri tavoin eri hallintotuomioistuimissa. Lainsäädäntöä tulee kehittää siten, että hallintotuomioistuinten menettelytavat hallintoprosessissa yhdenmukaistuvat. Näin voidaan osaltaan taata toimintatapojen ministeriryöryhmän vahvistaman palvelulupauksen tavoite yhdenvertaisesta palvelusta.

Erityistä

Kiinteistöliitto kiinnittää huomiota lakiehdotukseen erityisesti seuraavilta osin:

6 luku Asian käsittely ja selvittäminen

Lisäselvitysten toimittamisen ajallinen rajoittaminen (6 luku 12 §)

Kannatamme ehdotusta.

Lisäkommentit:

Kiinteistöliitto pitää lakiehdotusta erittäin hyvänä erityisesti siltä osin, kun lakiehdotus antaa hallintotuomioistuimille mahdollisuuden prosessioikeudellisena toimenä rajoittaa ajallisesti uusien selvitysten toimittamista.

Kiinteistöliitto pitää nykyisen hallintoprosessin yhtenä merkittävimpana epäkohtana sitä seikkaa, että lisäselvityksiä voidaan esittää hallinto-oikeusprosessin aivan viime metreillä, jopa senkin jälkeen kun asia on jo ratkaistu istunnossa. Asian vireillä ollessa esitetty aineisto on pääsääntöisesti otettava huomioon ratkaisuharkinnassa.

On selvää, että tämä mahdollisuus on tarjonnut keinon jopa tarkoituksellisesti pitkittää hallintoprosessia. Kiinteistöliitto pitää lakiehdotusta tältä osin erittäin hyvänä.

31.5.2017

Suullinen valmistelu (6 luku 13 §)

Kannatamme ehdotusta.

Lisäkommentit:

Lakiehdotuksen 6 luvun 13 §:n mukaan hallintotuomioistuin voi järjestää suullisen valmistelun sen selvittämiseksi, mistä asiaan liittyvistä seikoista oikeudenkäynnin osapuolet ovat erimielisiä sekä mitä selvitystä vaatimusten tueksi on esitettävissä.

Hallintoprosessin erityispiirteenä voidaan pitää sitä, että asianosaiset voivat hoitaa prosessiaan itsenäisesti. Kiinteistöliiton näkemyksen mukaan suullinen valmistelu jämäköittää prosessia selvästi ja takaa hyvin mahdollisuuden tehokkaaseen pääkäsittelyvaiheeseen. Kiinteistöliiton mukaan lakiehdotusta tulisi muuttaa siten, että oikeuden sijasta hallintotuomioistuimella olisi velvollisuus järjestää asiassa suullinen valmistelu, jos valmistelulle asetetut tavoitteet voidaan saavuttaa suullisella valmistelulla tehokkaammin kuin kirjallisessa valmistelussa.

Arvio käsittelyajasta (6 luku 21 §)

Lakiehdotuksen 6 luvun 21 §:n mukaan hallintotuomioistuimen on pyynnöstä ilmoitettava arvio asian käsittelyajasta.

Kiinteistöliitto ei pidä lakiehdotusta riittävänä vastaamaan pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelmaan kirjattua tavoitetta lupa- ja valitusprosessien sujuvoittamisesta.

Erityisesti Kiinteistöliitto nostaa esiin huolen siitä, että vireillä olevassa, ympäristöasioita koskevien hallintoasioiden muutoksenhakusäännösten tarkistamista koskevassa lakimuutosehdotuksessa ei ole huomioitu hallitusohjelmaan kirjattua tavoitetta sitovien käsittelyaikojen ilmoittamisesta kaavoitusprosessissa. Näitä puutteita voidaan pitää merkittävänä epäkohtana, jotka tulisi oikaista. Sinällään toimintatapojen ministerityöryhmä kyllä esittää palvelulupauksessaan selvityksen käynnistämistä, jolla selvitetään mahdollisuudet asettaa prosesseilla lakisääteisiä tavoitteellisia tai sitovia käsittelyaikoja.

31.5.2017

12 luku Valitus hallintotuomioistuimen päätöksestä*Valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttää valituslupaa (12 luku 5 §)*

Kannatamme ehdotusta.

Lisäperustelut:

Lakiehdotuksen mukaan valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen edellyttää valituslupaa. Pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelmassa todetaan, että tuomioistuinten käsittelyaikoja lyhennetään muun muassa kehittämällä korkein hallinto-oikeus aidoksi ennakkoratkaisutuomioistuimeksi.

Kiinteistöliitto pitää lakiehdotusta tältä osin erittäin kannatettavana ja hallitusohjelmavoitteiden mukaisena. Valituslupajärjestelmällä taataan se, että korkeimpaan hallinto-oikeuteen etenevät pääsääntöisesti sellaiset asiat, joiden ratkaisemisella on ennakkopäätösvaikutusta.

Kunnioitavasti,

Suomen Kiinteistöliitto ryHarri Hiltunen
toimitusjohtajaJenni Hupli
päälakimies, VT